

HÄTÄKESKUSPÄIVYSTÄJÄ PÄÄTÖKSENTEKIJÄNÄ TERVEYDENHUOLLOSSA

HUHMARI, POLVIJÄRVI, 8.11.2002

Juhani Seppälä

PÄÄTÖKSENTEON PERUSARVOT TERVEYDENHUOLLOSSA

- **Lähtökohtana perustuslailliset oikeudet**
  - yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus
- **Potilaan (avuntarvitsijan) oikeudet**
  - oikeus hyvään terveyden- ja sairaanhoitoon ja siihen liittyvään kohteluun (ihmisarvo)
  - oikeus ilman syrjintää hänen terveydentilansa edellyttämään terveyden- ja sairaanhoitoon niiden voimavarojen rajoissa, jotka kulloinkin ovat käytettävissä
- **Kiireellisen hoidon turvaaminen**

KIIREELLISEN HOIDON PERIAATTEET

- **Kiireellisen hoidon turvaaminen on kaikkien perustuslaillinen oikeus**
- **Kiireellisen tarpeen ilmeneminen ei katso AIKAA, PAIKKAA EIKÄ TILANNETTA!!!**
- **Ei mahdollista valita terveydenhuollon päivystyspistettä eikä ensihoidon palvelujärjestelmää**
- **Äkillinen terveydellinen hätätilanne ”alistaa” avuntarvitsijan täysin ”tarjolla” olevan avun piiriin**
- **Ihmisen terveyteen ja turvaan kohdistuviin hätätilanteisiin terveydenhuollon tulee varautua**

Kiireellisen hoidon mahdollistaminen terveydenhuollossa; HÄKE päivystäjä päätöksen tekijänä

- **RATKAISU TULKINNAN KAUTTA**
- **Subjektiiivisuus ja eettisyys**
- **Koulutus, kokemus ja toimintaohjeet**
- **Käytettävissä olevat resurssit**

KUN PELKKÄ KIIREELLISYYDEN ARVIOINTI EI RIITÄ PÄÄTÖKSEN PERUSTAKSI?

- **Kun kiireellisen hoidon tarve määritetty; miten muun**
- **avun tarve arvioidaan?**
- **Hätäkeskusasetus velvoittaa**
  - ”ilmoituksen perusteella arvioida tilanteen edellyttämät käytettävissä olevat voimavarat
- **Terveydenhuolto ”antaa” ne voimavarat, jotka HÄKE- päivystäjällä on käytettävissä**
- **Voimavarojen käytöstä päättää HÄKE-päivystäjä**

MITEN TEHDÄ PÄÄTÖKSIÄ, KUN SAATU INFORMAATIO ”OHJAA VÄÄRIN”?

- **Kenen vastuulla on hätäilmoituksen sisällön**
- **todenmukaisuus?**
  - avuntarvitsijan/hälyttäjän tietoinen tilanteen peittely saattaa viivästyttää tai estää kiireellisen avun saannin
- **Onko intuitio päätöksenteon paras ohjaaja**
  - jos vähäinenkin epäily hätätilanteesta, tulee toimia niin kuin hätätilanne edellyttää
- **Arviointivirhe saattaa käydä ”parhaista parhaimmalle”**

HÄKE-PÄIVYSTÄJÄN AMMATTIKOMPETENSSI OHJAA PÄÄTÖKSENTEKOA!!!

- **Avuntarvitsijaan tulee suhtautua niin kuin SOSTER-säädökset edellyttävät ...subjektiivisuus!!!**
- **HÄKE-päivystäjän ammattikompetenssi ohjaa!!!**
  - **Kuuntele** (poimi avainsanoja)
  - **Kysele** (hyödynnä avainsanoja aktiivisesti)
  - **Käsitteellistä** (hahmota kokonaisuus)
  - **Priorisoi** (sosiaalinen vs. fyysinen hätätilanne)
  - **Aktivoi** (hälytä vastuuviranomainen)
  - **Seuraa** (SOSTER-palvelujärjestelmän toimintavalmiuden ylläpito)

DYNAAMINEN, NOPEA PROSESSI

AMMATTIKOMPETENSSIN TÄRKEÄT OSA-ALUEET

- **Yhteiskunnallisesti erittäin merkittävä ammattiryhmä**
- **Tietäminen**
  - teoreettisen tietoperustan laaja-alainen hallinta
- **Osaaminen**
  - tiedon ”muokkaaminen/soveltaminen käytännön osaamiseksi
  - hätäilmoituksen muokkaaminen synteetiksi = viranomaistehtäväksi
- **Ymmärtäminen**
  - subjektiivisuus käsitteen ymmärtäminen (vs. samaistuminen)
  - päätöksenteon merkitys yksilötasolla
  - päätöksenteon merkitys alueellisesti / yhteiskunnallisesti

Moniviranomaistehtävä, hätäkeskuspäivystäjän päätöksenteon vaativin osa-alue

- sairaankuljetus, ensihoito
- poliisi
- pelastustoimi
- terveydenhuolto
- sosiaalitoimi